MAGYAR KÜLÜGYI INTÉZET

MKINézőpont

Új mandátum, régi dilemmák – Brazília várható külpolitikája az elnökválasztás után

REILE ZSOLT

MKINézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:
© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Kiadó székhelye:
1016 Budapest, Bérc utca 13-15.

Felelős kiadó:
dr. Feledy Botond, vezérigazgató

Felelős szerkesztő:
Dr. Rácz András,
kutatási és tudományos ügyekért felelős vezérigazgató-helyettes

Szerző(k):
Reile Zsolt

Lektorálta:
Vass Ágnes

https://doi.org/10.47708./MKINezopont.NP-2026.01

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az Intézet weboldalán.

A borítókép forrása: Sergio Lima / AFP / Getty Images

2026. november 9.

Reile Zsolt, vezető kutató, MKI

Új mandátum, régi dilemmák – Brazília várható külpolitikája az elnökválasztás után

Újraválasztották a hivatalban levő brazil elnököt, Luiz Inácio Lula da Silvát a 2026 október 25-én lezajlott elnökválasztás második fordulójában. A politikus immár negyedik elnöki ciklusát kezdi meg, amely egyedülálló teljesítménynek számít az 1985-ös demokratikus átalakulás óta. A Munkáspárt (*Partido dos Trabalhadores*, PT) jelöltjeként induló Lula a szavazatok 51,79%-át szerezte meg, míg ellenfele, a jobboldali Liberális Párt (*Partido Liberal*, PL) jelöltje, Flávio Bolsonaro szenátor (Jair Bolsonaro volt elnök fia) a voksok 48,21%-át kapta. „Ez a negyedik ciklusom lesz a legjobb, amelyet elnök valaha teljesített az ország történetében." – jelentette ki Lula győzelmét követően, azonban mozgásterének a kongresszusi erőviszonyok és a költségvetési korlátok szabhatnak határokat.[1]

A választás jelentősége messze túlmutat Brazília belpolitikáján. A politikai megmérettetés egyik legfontosabb geopolitikai kérdése ugyanis az volt, hogy Brazília, mint Latin-Amerika legnépesebb, legnagyobb területű és legerősebb gazdaságú országa, miként kívánja megőrizni stratégiai autonómiáját az Amerikai Egyesült Államok és Kína közötti nagyhatalmi versengésben. Brazília külpolitikai mozgásterét ugyanis leginkább éppen ez az amerikai-kínai stratégiai versengés határozza meg, amely Latin-Amerikában az elmúlt tíz-tizenöt év során fokozatosan erősödött fel, és napjainkra a térség geopolitikai viszonyainak egyik meghatározó tényezőjévé vált. Peking saját

1 Christopher Sabatini és Bruno Binetti, „Lula wins Brazil's presidential election; Trump says vote looks 'rigged': Early analysis from Chatham House experts", *Chatham House,* 2026. október 26., https://www.chathamhouse.org/2026/10/lula-wins-brazils-presidential-election-bolsonaro-refuses-accept-result-early-analysis.

szerepvállalását elsősorban gazdasági együttműködésként igyekszik pozícionálni, azonban Washington a kínai jelenlét fokozódását geopolitikai és stratégiai érdekek által vezérelt térnyerésként értelmezi.[2] Ez Brazíliára különösen igaz: Kína jelentős felvevőpiacot biztosít a brazil szójabab, vasérc, ritkaföldfémek, kőolaj és más nyersanyagok számára, vállalatai pedig az energetikai, infrastrukturális és technológiai ágazatokban fontos befektetőkké váltak. A Kínába irányuló brazil export értéke már évek óta meghaladja az Egyesült Államokba és az Európai Unióba együttesen irányuló kivitel együttes értékét, miközben a kínai jüan használata már az euróét is megelőzi.[3] Azaz, míg Brazília az USA által hagyományosan kiemelt stratégiai érdekszférának tekintett nyugati félteke meghatározó szereplője, addig gazdaságilag egyre szorosabban kötődik Kínához.

Fontos kérdés az is, hogy az utóbbi évtizedben jelentősen megerősödött középhatalom milyen mozgásteret tud kialakítani és fenntartani a polarizálódó nemzetközi rendszerben. Lula korábbi elnökségeinek elvitathatatlan eredménye, hogy Brazília a G20 és a BRICS tagjává, a „globális Dél" egyik meghatározó diplomáciai szereplőjévé vált. Kiemelkedő volumenű mezőgazdasági termelése és jelentős ritkaföldfém készletei pedig a nemzetközi kereskedelem megkerülhetetlen szereplőjévé tették.[4] Az ország politikai irányultsága ezért szélesebb geopolitikai dimenziókat is közvetlenül befolyásol.

Választási előzmények és dinamikák

Bár a második fordulóban kialakult 3,58 százalékpontos különbség több mint négymillió szavazatot jelentett, a választási verseny rendkívül kiélezett volt. Ezt az is jól szemlélteti, hogy az október 4-i első

2 Reile Zsolt, „Nagyhatalmi érdekérvényesítés Latin-Amerikában: amerikai katonai beavatkozás Venezuelában", *Külügyi Szemle*, 25, 2. sz. (2026): 79., https://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2026.2.6.

3 „China's Presence in Latin America Has Expanded Dramatically", *The Economist*, 2024. július 4., https://www.economist.com/the-americas/2024/07/04/chinas-presence-in-latin-america-has-expanded-dramatically.

4 Marcelo Teixeira, „Soy, rare earths and fuels: how Brazil vote impacts the global flow of resources", *Reuters,* 2026. október 29., https://www.reuters.com/world/china/soy-rare-earths-fuels-how-brazil-vote-impacts-global-flow-resources-2026-10-29/.

fordulóban még Bolsonaro végzett az élen a szavazatok 47,03%-ával, megelőzve a 45,16%-ot szerző Lulát.[5] A két forduló eredménye egyúttal a brazil társadalom mély politikai megosztottságát is tükrözi.

A kampányt meghatározó legfontosabb belpolitikai témák a megélhetési költségek, az infláció, a közbiztonság, a szervezett bűnözés, a korrupció és az államháztartás helyzete voltak. A legszembetűnőbb ellentmondást az jelentette, hogy mindkét jelölt a szociális juttatások védelmét ígérte, miközben a bruttó államadósság a GDP 82,9%-ára emelkedett.[6] Bolsonaro mintegy 200 milliárd reálos költségvetési kiigazítást ígért, de elutasította a politikailag érzékeny szociális kiadások csökkentését. Megtakarítást minisztériumok megszüntetésétől, az állami vállalatok hatékonyabb működésétől és a szövetségi ingatlanvagyon hasznosításától várt. Programja azonban kevés részletet közölt arról, hogy győzelme esetén hogyan érte volna el a vállalt összeget.[7] Lula ezzel szemben szociálpolitikai hitelességét igyekezett szavazatokra váltani. A 19 millió háztartást érintő Bolsa Família program októberi kifizetéseit a szokásos tíznapos ütemezés helyett már a második forduló előtti szerdáig teljesítették. A kormány az év végéig érvényes gyorsított folyósítást az El Niño okozta aszályok és áradások várható következményeivel indokolta. Az elnök lakossági adósságkönnyítést, hétvégi ingyenes tömegközlekedést és a rászoruló diákok támogatásának bővítését is ígérte.[8]

Ugyanakkor egyik jelölt kampányában sem kaptak érdemi hangsúlyt az államadósság stabilizálásához szükséges strukturális reformok, ami aligha meglepő, tekintettel az ilyen intézkedések politikai népszerűtlenségére, különösen választási időszakban. A költségvetési politika minden bizonnyal Lula újabb elnöki ciklusának egyik legjelentősebb kihívása lesz, amelynek kezelése komoly politikai

5 Ione Wells és Tinshui Yeung, „Right-wing Flávio Bolsonaro wins first round of Brazil election", *BBC*, 2026. október 5., https://www.bbc.com/news/articles/ck1l34ed592no.

6 *Banco Central do Brasil,* Hivatalos brazil államadósság-adat, 2026. szeptember 30., https://www.bcb.gov.br/estatisticas/estatisticasfiscais.

7 Marcela Ayres, „Brazil candidates focus fiscal plans on voter-friendly measures before runoff", *Reuters,* 2026. október 15., https://www.reuters.com/world/americas/brazil-candidates-focus-fiscal-plans-voter-friendly-measures-before-runoff-2026-10-15/.

8 Iara Diniz, „O que Flávio Bolsonaro e Lula propõem sobre o Bolsa Família", *Folha de Sao Paulo,* 2026. október 8., https://www1.folha.uol.com.br/mercado/2026/10/o-que-flavio-bolsonaro-e-lula-propoem-sobre-o-bolsa-familia.shtml?utm.

kompromisszumokat követelhet. Az állami kiadásoknak ugyanis mindössze mintegy tizede tartozik a kormány szabad mérlegelési körébe, míg a fennmaradó részt nagyrészt jogszabályi kötelezettségek határozzák meg. A költségvetés érdemi átalakításához így kongresszusi támogatásra lesz szükség, amelynek megszerzését a törvényhozás konzervatív erőinek meghatározó szerepe jelentősen megnehezíti.[9]

A külpolitika a kampányban

Brazília külpolitikai orientációját illetően a két jelölt eltérő elképzeléseket képviselt. Lula kampánya a jelenlegi külpolitikai irányvonal folytonosságát hangsúlyozta, előtérbe helyezve a többirányú kapcsolatrendszer fenntartását és fejlesztését, amelyben egyaránt helyet kap a nyugati és keleti nagyhatalmakkal, valamint a „globális Dél" országaival folytatott együttműködés. Ezzel szemben egy Bolsonaro vezette kormány várhatóan szorosabb politikai és biztonságpolitikai kapcsolatokat épített volna ki Washingtonnal, beleértve az Egyesült Államok által kezdeményezett „Amerika Pajzsa" (*The Shield of the Americas*) programhoz való esetleges csatlakozást és a brazil szervezett bűnözői csoportok elleni amerikai fellépés támogatását. Bolsonaro győzelme tehát jelentős külpolitikai közeledést eredményezhetett volna Washingtonhoz, ugyanakkor a Pekinggel fennálló gazdasági kapcsolatok radikális visszaszorítása Brazília mély kereskedelmi és beruházási függősége miatt kevésbé tűnt reálisnak. A ritkaföldfémek és más stratégiai nyersanyagok területén ugyanakkor mindkét jelölt számottevő lehetőségeket látott az amerikai partnerség elmélyítésében.[10]

A külpolitikai orientáció már a kampányban belpolitikai kérdéssé vált. Az amerikai befolyás elsősorban a Bolsonaro család támogatásában és a brazil kormányra gyakorolt gazdasági nyomásban ragadható meg. Donald Trump a 2025-ben bevezetett vámintézkedéseket kifejezetten összekapcsolta a Jair Bolsonaro elleni büntetőeljárással.

9 Sabatini és Binetti, *„Lula wins Brazil's presidential election; Trump says vote looks 'rigged': Early analysis from Chatham House experts"*, 8.

10 Uo., 6.

A család amerikai kapcsolatrendszere Flávio Bolsonaro számára politikai hozzáférést és nemzetközi támogatást biztosított, miközben az ideológiai közelséghez nyersanyagpolitikai érdekek társultak: Washington a brazil ritkaföldfémek révén csökkentené a Kínától való függőségét. A brazil hírszerzés (*Agência Brasileira de Inteligência*, ABIN) szeptemberben francia és német tisztviselőket tájékoztatott feltételezett amerikai és orosz beavatkozásról a kampány során. Közvetlen választási beavatkozás ugyanakkor nem bizonyított.[11]

A digitális kampány feltételei szintén vitát váltottak ki. Lula kampánycsapata azt kifogásolta, hogy a Meta platformjai hátrányosan kezelik jelöltjüket. A Legfelsőbb Választási Bíróság (*Tribunal Superior Eleitoral*, TSE) közbelépése nyomán az amerikai cég október 20-án bejelentette, hogy teljesítette a bíróság előírásait. Többek között 720 mesterséges intelligenciával előállított bejegyzést eltávolított és feloldott bizonyos kampányhirdetési korlátozásokat.[12]

Maga a választás lebonyolítása is tartogatott érdekes fordulatokat. Lula győzelme különösen annak fényében volt figyelemreméltó, hogy az első fordulóban még ellenfele, Flávio Bolsonaro végzett az élen. A második forduló során ugyanakkor több államban fennakadásokat jeleztek a buszközlekedésben, ami egyes választók eljutását is megnehezítette a szavazóhelyiségekbe. Lula kampánycsapata szerint egyes konzervatív vezetésű városokban, köztük Salvadorban, ezzel szándékosan akadályozták a választói részvételt és emiatt a Választási Bírósághoz fordultak. Egy bíró innen küldte fel a Legfelsőbb Szövetségi Bíróságnak (*Supremo Tribunal Federal*, STF), amely rendkívüli intézkedésként két órával meghosszabbította az érintett szavazóhelyiségek nyitvatartását. Bár a döntés kétségkívül a választás egyik legvitatottabb mozzanata lett, az elektronikus szavazási adatok alapján a meghosszabbított időszakban beérkező szavazatok száma csekély volt, így a hosszabbítás nem befolyásolhatta a

11 Mateo Moreno, „Brazil's Spy Agency Told Europe: Both the U.S. and Russia Are Meddling in Our Election", *Latin Times,* 2026. október 1., https://www.latintimes.com/brazils-spy-agency-told-europe-both-us-russia-are-meddling-our-election-599751.

12 Felipe Pontes, „Ao TSE, Meta nega tratamento desigual entre candidaturas presidenciais", *Agência Brasil,* 2026. október 20., https://agenciabrasil.ebc.com.br/justica/noticia/2026-10/ao-tse-meta-nega-tratamento-desigual-entre-candidaturas-presidenciais.

végeredményt.[13] Ez utóbbi állítás megalapozottságának igazolásához azonban további, részletes választási statisztikákra lenne szükség, amelynek nyilvánosságra hozatalának kezdeményezése várhatóan a Bolsonaro-kampánycsapat következő lépései között szerepelhet.

A választást követően Flávio Bolsonaro október 28-án az Amerikai Egyesült Államokba távozott, megszegve a brazil Legfelsőbb Szövetségi Bíróság kiutazási tilalmát. A politikai üldöztetésre hivatkozó politikus távozása tovább élezheti az amerikai-brazil diplomáciai feszültségeket, különösen, ha Washington menedéket biztosít a számára.[14]

Külpolitikai következmények

Lula külpolitikájának központi eleme a stratégiai autonómia, vagyis az a törekvés, amely szerint Brazília egyik nagyhatalmi blokk mellett se köteleződjön el kizárólagosan. Lula meggyőződése, hogy az „aktív el nem köteleződés" politikájával megőrizheti gazdasági önállóságát, és mérsékelheti a nagyhatalmaktól való függőségét, ezáltal biztosítva stratégiai mozgásterének fenntartását.[15] A multilateralizmus és a nagyhatalmak közötti egyensúlyozás politikáját követve pedig igyekszik megerősíteni saját regionális és globális befolyását.

Lula a BRICS-re és a Kínával közös reformtörekvésekre támaszkodva kívánja bővíteni Brazília nemzetközi lehetőségeit. Először is az ENSZ Biztonsági Tanácsának, a Világbanknak és a Nemzetközi Valutaalapnak az átalakításával, hogy a „globális Dél" országai, köztük Brazília, erősebb képviselettel és pénzügyi döntéshozatallal bírjon. Másodszor, új kereskedelmi, beruházási és finanszírozási lehetőségeket keres. Harmadszor pedig bővítené a brazil diplomá-

13 Paula Laboissiere és Pedro Peduzzi, „TRE-BA determina retomada integral da frota de ônibus em Salvador", *Agência Brasil,* 2026. október 25., https://agenciabrasil.ebc.com.br/politica/noticia/2026-10/tre-ba-determina-retomada-integral-da-frota-de-onibus-em-salvador.

14 Eric Bazail-Eimil és Cheyanne M. Daniels, „Trump administration grants Flávio Bolsonaro visa after election loss", *Politico,* 2026. október 27., https://www.politico.com/news/2026/10/27/trump-flavio-bolsonaro-visa-brazil-election-01137440.

15 Heine, Fortin és Ominami, „Latin American Foreign Policies in the New World Order: The Active Non-Alignment Option", *Anthem Press, New York, N.Y.,* 2024.

cia mozgásterét, és újabb régiókkal erősítené a kapcsolatokat.[16] Lula újraválasztása a brazil BRICS-politika folytonosságát erősítheti, ugyanakkor a szervezeten belüli kínai gazdasági túlsúly két szempontból is stratégiai dilemmát jelent Brazília számára. Egyrészt Kína növekvő befolyása korlátozhatja Brazília BRICS-en belüli érdekérvényesítő képességét, másrészt a Pekinggel kialakított aszimmetrikus gazdasági kapcsolatok fokozhatják az ország pénzügyi és kereskedelmi kiszolgáltatottságát, miközben feszültségeket idézhetnek elő más nagyhatalmakkal, különösen az Egyesült Államokkal fennálló viszonyában.[17] Lulának új elnöki ciklusában figyelemmel kell lennie az amerikai-kínai rivalizálás esetleges fokozódására, de a közelmúltban végbement latin-amerikai politikai átrendeződésre és a globális kereskedelmi kapcsolatok átalakulására is.

Lula újabb elnöki ciklusa hozzájárulhat a latin-amerikai politikai erőviszonyok kiegyensúlyozódásához, mivel baloldali kormánya és külpolitikai orientációja ellensúlyt jelent a régió jobboldali kormányaival (Argentína, Bolívia, Chile, Kolumbia, Peru) szemben. Ugyanakkor, ez a régióban tapasztalható politikai megosztottság megnehezítheti a közös külpolitikai álláspontok kialakítását. Így például a MERCOSUR kapcsán is fennmaradhatnak a tagállamok eltérő kereskedelempolitikai érdekei, amelyek az együttműködés elmélyülését korlátozhatják. A kínai jelenlét a régióban pedig tovább erősödhet Lula újraválasztását követően.

Washington számára Lula újraválasztása azt jelenti, hogy a nyugati félteke legnagyobb latin-amerikai hatalma továbbra sem kíván egyértelműen az amerikai stratégiai érdekekhez igazodni. Lula győzelme több területen is fenntarthatja a nézeteltéréseket: az újraválasztott elnök a kínai gazdasági jelenlét latin-amerikai terjeszkedésének korlátozását nem támogatja, a Kínával kialakított brazil kapcsolatok fenntartása és esetleges bővítése pedig szembemegy Washington igényeivel. Biztonságpolitikai téren Lula Bolsonaróval ellentétben

16 „Brazil: Background and U.S. Relations", *Congressional Research Service*, 2025. augusztus 5., https://www.everycrsreport.com/files/2025-08-05_R46236_42b0252a-7b481181077e313085c1ebd931e54742.html.

17 „What a Lula or Bolsonaro victory would mean for Brazil and the world", *Atlantic Council,* 2026. október 21. https://www.atlanticcouncil.org/dispatches/what-a-lula-or-bolsonaro-victory-would-mean-for-brazil-and-the-world/.

várhatóan nem támogatja sem az „Amerika Pajzsa" kezdeményezéshez való csatlakozást, sem az Egyesült Államokkal közös biztonsági műveleteket. A pénzmosás és a szervezett bűnözés elleni küzdelemben azonban az együttműködés fennmaradhat.[18] A kritikus nyersanyagok területén ugyanakkor szorosabb partnerség alakulhat ki, amit Lula és Trump 2026 májusi találkozójának napirendje is jelez.[19] Washington célja a kínai feldolgozóipartól való függőség mérséklése, Brazília pedig akkor lehet érdekelt az együttműködésben, ha nem csupán nyersanyagexportőrként, hanem magasabb hozzáadott értékű ipari partnerként is részt vehet benne. Ehhez amerikai technológiai és beruházási támogatásra is szükség lehet. A Trump-adminisztrációval kialakult politikai nézeteltérések, valamint Trump és Lula feszült személyes kapcsolata tovább ösztönözhetik Brazília Kína felé történő közeledését. Ez azonban sajátos külpolitikai ellentmondást eredményezhet: miközben Brazília stratégiai autonómiájának megőrzésére törekszik, a Kínától való gazdasági függőség erősödése éppen ezt az önálló mozgásteret szűkítheti.

Lula aktív el nem köteleződésre épülő külpolitikájába jól illeszkedik az európai kapcsolatok erősítése is. Előző elnöksége alatt, 2026. január 17-én írták alá az EU–MERCOSUR partnerségi és ideiglenes kereskedelmi megállapodásokat. Az utóbbit május 1-jétől ideiglenesen alkalmazzák.[20] Azonban a megállapodás teljes politikai és intézményi megvalósítása további jóváhagyási és végrehajtási lépéseket igényel, amely tovább mélyítheti a stratégiai együttműködést Brüsszel és Brazíliaváros között.[21] Az EU számára a brazil kapcsolat stratégiai alternatívát kínál Kínával szemben, hiszen a dél-amerikai ország fontos partner lehet a kritikus nyersanyagok, a megújuló energia

18 Uo., 1.

19 Monica de Bolle, „The Lula-Trump meh meeting: Three hours, lunch, and a working group", *Peterson Institute for International Economics,* 2026. május 12., https://www.piie.com/blogs/realtime-economics/2026/lula-trump-meh-meeting-three-hours-lunch-and-working-group.

20 *Európai Bizottság,* „EU–Mercosur partnerségi megállapodás és ideiglenes kereskedelmi megállapodás", 2026., https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/hu/content/eu-mercosur-partnersegi-megallapodas-es-ideiglenes-kereskedelmi-megallapodas.

21 *European Commission,* „EU trade relations with Mercosur. Facts, figures and latest developments", 2026., https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/mercosur_en.

és a feldolgozóipar területén. Végezetül, Brazília és az EU kapcsolatainak elmélyülése mindkét fél számára lehetőséget kínál az Amerikai Egyesült Államoktól és Kínától való egyoldalú függőség mérséklésére.

Magyarország esetében Lula győzelmének hatásai várhatóan elsősorban közvetettek lesznek, az EU–Mercosur megállapodáson és az európai értékláncokon keresztül.[22] Hazánk főként az európai – elsősorban német – autóipari vállalatok magyarországi termelésén keresztül profitálhat. Itt Brazília nemcsak vevőként jelenhet meg, hanem az akkumulátor- és az elektromosjármű-ipar potenciális beszállítójaként is.

A legfontosabb stratégiai kérdés tehát nem egyszerűen az, hogy ki nyerte meg a választást, hanem az, hogy Brazília képes lesz-e Lula vezetésével az amerikai–kínai nagyhatalmi rivalizálást saját gazdasági és politikai mozgásterének növelésére felhasználni anélkül, hogy tartósan valamelyik nagyhatalom érdekszférájához kötődne. Ez teszi a brazil elnökválasztást a nemzetközi kapcsolatok és a geopolitikai elemzések szempontjából különösen fontossá.

22 Vass Ágnes *et al.*, „EU–Mercosur: 25 év után is kiegyensúlyozatlan", Magyar Külügyi Intézet, 2026. január 26., https://hiia.hu/eu-mercosur-25-ev-utan-is-kiegyensulyozatlan/.

MAGYAR
KÜLÜGYI
INTÉZET